

หลวงพ่อปาน โสนันโทเถระ วัดบางนมโค

ประวัติ พระครูวิหารกิจจานุการ (หลวงพ่อปาน โสนันโทเถระ)

ชาติภูมิหลวงพ่อปาน

ท่านได้ถือกำเนิดที่ย่านวัดบางนมโค อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๑๘ โยมบิดาชื่อ อาง โยมมารดาชื่อ อิม นามสกุล สุทธาวงศ์ โดยอาชีพทางครองครัว คือ ทำนา สาเหตุที่ โยมบิดาขนานนามท่านว่า “ปาน” เนื่องจากท่านมีสัญลักษณ์ประจำตัวคือ ปานแดงอยู่ที่นิ้วก้อยมือ ซ้าย ตั้งแต่โคนนิ้วถึงปลายนิ้วคล้ายปลอกนิ้ว

หลวงพ่อกาฬิสิงดำ (เกิด-มรณภาพ พ.ศ. 2459-2535)

หลวงพ่อบานในวัยเด็ก

พระมหาวิระ ถาวร หรือ หลวงพ่อกาฬิสิงดำ วัดท่าซุง จ.อุทัยธานี ท่านได้เล่าไว้ในหนังสือประวัติ หลวงพ่อบานว่า

“...ท่าน (หลวงพ่อบาน) บอกว่า สมัยท่านเป็นเด็กอายุสัก ๓-๔ ขวบ ท่านวิ่งเล่นใต้ถุนบ้าน หลวงพ่อบาน ท่านเป็นคนบางนมโค และเป็นคนตำบลนั้น ไม่ใช่คนอื่น เป็นคนที่มีฐานะค่อนข้างจะ มั่งคั่งอยู่สักหน่อย สมัยนั้นเขามีทาสกัน ที่บ้านท่านก็มีทาส ท่านบอกว่า ท่านวิ่งเล่น ใต้ถุนบ้านย่า ของท่าน ก็ปรากฏว่าย่าของท่านกำลังป่วยหนัก ใกล้จะตาย เวลานั้นก็เห็นจะเป็นเวลาบ่ายสัก ๒-๓ โมงกว่า ท่านว่าอย่างนั้นโดยประมาณ คนทุกคนเขามาเยี่ยมย่า พ่อแม่ของท่านก็ไป เมื่อคนทุกคนขึ้นไปแล้ว ท่านบอก เห็นร้องดังๆ บอก แม่ แม่ อรหันนะ อรหัน ภาวนาไว้ อรหัน พระอรหัน จะช่วยแม่ ก็ร้องกันเสียงดังๆ ท่านอยู่ใต้ถุน ท่านยืนฟัง เขาว่าอรหันกันทำไม พอท่านสงสัยก็ยกขึ้นไปที่บ้าน ไฉนไฉน เรือ พอท่านขึ้นไปแล้วก็ปรากฏว่า ผู้ที่อยู่เขาเอาปากกรอกไปที่ข้างหูของคุณย่าท่าน บอก แม่ แม่ อรหันนะ อรหัน แต่ว่าพอผู้ใหญ่เขามองเห็นท่านเข้าไป เขาก็ไล่ท่านไป เขาจะหาว่าไอ้เจ้าเด็ก

หลวงพ่อปาน โสณันโทเถระ

มันรุ่มร่าม ท่านก็เลยไปเล่นไม้ไต่ลุนบ้านอื่น พอมาถึงตอนเย็น เวลากินข้าว ท่านแม่ก็ป่าวหมู่เทวฤทธิ์คือเรียกลูกกินข้าว เมื่อทุกคนมาพร้อมกันแล้วท่านแม่ก็จัดกับข้าวมาวางกลาง สำหรับตัวท่านเองเป็นเด็ก เขาเอาข้าวใส่จานมาให้แล้วเอาแกงเผ็ด ท่านบอกว่าไอ้แกงคู่นี้แห้งท่านชอบเขาใส่มาให้ เรียกว่า ไม่ต้องหยิบกับข้าวกินแบบประเภทข้าวราดแกง เวลาที่ท่านกินเข้าไปแล้ว มันนิ่งกว่ากับข้าวมันอร่อย ลูกใจ ก็เกิดความชุ่มชื่น พอจิตมันนิ่งขึ้นได้ว่าเขาบอก อรหัง อรหัง นึกถึงคำว่า อรหัง ขึ้นมาได้ ท่านก็เลยปลื้มใจอย่างไรชอบกล เลยเปล่งวาจาออกมาดังๆว่า อรหัง อรหัง ว่า ๒-๓ คำ ท่านแม่ที่มองตาแป๋วลูกพรวด จับขามข้าวที่ท่านถืออยู่วางไว้ จับตัวท่านวางปิ้งออกไปนอกชาน แล้วร้องตะโกน “เฮ้อ! มึงจะตายโหง ตายท่าก็ตายคนเดียว มันจะมาว่า อรหัง ที่นี้ได้รึ? คำว่า อรหัง พุทโธ นี่คนเขาจะตายเท่านั้นแหละเขาว่ากัน นี่ดันมาว่า อรหัง ที่นี้ ทำเป็นกลางร้ายให้คนอื่นเขาพลอยตายด้วย”

ท่านแปลกใจ คิดว่า นี่เราว่าดีๆ นี่แม่ดูเสียงเขียวปัด นี่มันเรื่องอะไรกัน ในเมื่อถูกแม่ดูอย่างนั้น จะขึ้นว่าอีกก็เกรงไม้เรียวก็เลยไม่ว่า พอท่านพูดถึงตอนนี้แล้ว ท่านก็หัวเราะบอกว่า

“คุณแม่ฉันนะโง่งนะ ไม่ได้ฉลาดหรอก อีต่อนใหม่นั้น ตอนฉันมาบวชได้แล้ว อรหังหรือพุทธโธนี่ ถ้าใครภาวนาไว้ เป็นวาจาที่กล่าวถึงคุณงามความดีของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหมด ถ้าใครภาวนาคำนี้ได้ตกนรก ไม่ได้... แต่ว่าแม่ของฉัน นี่ท่านไม่รู้ ก็เป็นโทษเพราะไม่ได้รับการศึกษา แต่ท่านไม่เป็นหรอก ตอนหลังที่ ฉันบวชแล้วนี่นะ ฉันกลับใจแม่ของฉันได้ ฉันแนะนำให้ท่านทราบแล้ว เวลาท่านตายท่านก็ยึดพุทธโธ อรหังเป็นอารมณ์ แต่ไม่ได้ยึดเวลาตาย ฉันให้ท่านว่าทุกวัน....”

สมัยก่อน เมื่อลูกชายมีอายุครบบวช ก็จะทำการอุปสมบท ทางบิดามารดาจะต้องส่งบุตรของตนไปอยู่วัดเพื่อรับการอบรม และท่องขานนาคเป็นเวลาประมาณ ๓ เดือน เป็นอย่างน้อย ท่านเองมีความสงสัยในใจว่า เหตุไฉนสตรีเพศจึงดึงดูดบุรุษเพศมากมายนัก ทำให้หลงใหลใฝ่ฝัน ตัวท่านเองก็ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงมาก่อน จึงคิดว่าจะหาวิธีลองของจริงดูว่าเป็นอย่างไร ถ้าดีจริงบวชครบพรรษาจะสึกออกมา ถ้าไม่เป็นจริงตามวิสัยโลกก็จะไม่สึก

ที่บ้านของท่านมีคนรับใช้อยู่คนหนึ่งเรียกกันว่าทาส ชื่อว่าพีเชียว อายุประมาณ ๒๕ ปี ตอนกลางวันอยู่ด้วยกันสองคน ท่านเกิดสงสัยเนื้อผู้หญิงขึ้นมา บอกว่าตั้งแต่เกิดมานอกจากเนื้อแม่กับเนื้อพี่แล้วไม่เคยจับเนื้อใคร ท่านคิดว่าเนื้อผู้หญิงมันดียังไงผู้ชายถึงได้อยากกันนัก บางทีถึงกับฆ่ากันเลยก็สงสัยว่าจะบวชแล้วนี่ ถ้ามันดีจริงแล้วก็จะสึก ถ้าไม่ดีก็จะไม่สึกละ เมื่อคนว่างก็เข้าไปหาพีเชียว พีเชียวแกอยู่ในครัว เป็นทาส แต่ว่าท่านเรียกพีในฐานะที่เขาแก่กว่าตัว ยกมือไหว้ บอกว่า “พีเชียว ขออภัยเถอะ ฉันขอจับเนื้อพีเชียวดูหน่อยได้ไหมว่า เนื้อผู้หญิงนะมันดียังไง เขาถึงชอบกันนัก” พีเชียวก็แสดดี อนุญาต ท่านก็เลือกจับเนื้ออกกลม เขาเรียกว่า กล้ามเนื้อที่หน้าอก ผู้หญิงนี้มีกล้ามเนื้อพิเศษ อยู่ที่กล้ามเนื้อ ๒ กล้ามที่หน้าอก แต่ไม่ได้จับมากหรอก จับตรงนั้น แต่ก็ไม่ได้ลวนลามไปถึงไหน จับๆ แล้วก็มาจับน่อง เอ้! มันคล้ายกัน บอกพีเชียวว่านี่มันคล้ายกันนี้ พีเชียวแกก็บอกว่าเป็นอย่างนั้นมันก็คล้ายกัน แล้วท่านก็ถามพีเชียวว่า ทำไมผู้ชายเขาถึงชอบเนื้อผู้หญิงนัก

หลวงพ่อสุน วัดบางปลาหมอ (เกิด-มรณภาพ ราวพ.ศ.2358-2447)

ดันไปถามผู้หญิงได้ นีว่่ากันอย่างเราๆนะ แล้วเขาจะตอบอย่างไร เขาก็บอกไม่รู้เหมือนกัน แล้วท่านก็ยกมือไหว้ขอขมาพี่เขี้ยวบอกว่า “ขอโทษ ที่ขอจับเนื้อนี้ไม่ได้ดูถูกดูหมิ่น อยากจะพิสูจน์เท่านั้นว่า มันคืออะไร” เมื่อท่านหมดความสงสัยในใจแล้ว ก็ตกลงใจว่าจะบวช คราวนี้จะไม่ขอสึกหาลาเพศ ก็สมจริงกับที่ท่านตั้งใจทุกประการ

สู่ร่่มกาสาวพัสตร์

หลังจากที่โยมมารดาบิดาได้นำท่านมาฝากไว้กับหลวงปู่คล้าย ให้ฝึกหัดขานนาคให้คล่องแคล่วแล้ว ท่านก็ได้เข้าอุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดบางนมโค เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๘ ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะแม โดยมี หลวงพ่อสุน วัดบางปลาหมอ อ.บางบาล จ.อยุธยา เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์จ้อย วัดบ้านแพ อ.เสนา จ.อยุธยา เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์อู่ม วัดสุธาโภชน์ อ.เสนา จ.อยุธยา เป็นอนุสาวนาจารย์ มีฉายาว่า “โสนันโท”

หลวงพ่อบานเรียนวิชา

หลังจากที่ได้อุปสมบทแล้ว หลวงพ่อบานท่านก็ได้ติดตามพระอุปัชฌาย์ คือ หลวงพ่อสุน ด้วยความสนใจใคร่ศึกษา เพราะว่าในสมัยนั้น หลวงพ่อสุนท่านเป็นพระที่แก้กัฏาทางคาถาอาคม และรักษาโรคภัยไข้เจ็บ เมื่อตามไปเล่าเรียนเป็นศิษย์แล้ว หลวงพ่อสุนเห็นลักษณะของหลวงพ่อบานว่ามีลักษณะดี จะได้เป็นครูบาอาจารย์ต่อไปภายภาคหน้า จึงได้ให้สติหลวงพ่อบานเบื้องต้นในการเป็นหน่วยกิเลสว่า

๑.อย่าอยากรวย อยากมีลาภ ได้ทรัพย์มาแล้วดีใจ ตั้งหน้าสะสมทรัพย์

๒.เป็นอย่างต้นแล้ว เมื่อทรัพย์หมดก็เป็นเหตุให้เสียใจ

๓.อยากมียศฐาบรรดาศักดิ์ ได้ยศมาแล้วปลื้มใจ

๔.เมื่อหมดยศไปแล้วก็เสียใจ

๕.ได้รับคำสรรเสริญแล้วยินดี

๖.เมื่อถูกนินทาก็ไม่พอใจ

๗.มีความสุขความเพลิดเพลินในกามารมณ์

๘.เมื่อมีความทุกข์ก็หวั่นไหวท้อแท้ใจ

จากเพศฆราวาสมาสู่เพศบรรพชิตแล้วอย่าหวังรวย ถ้ารวยแล้วไม่ใช่พระ พระต้องรวยด้วยบุญญาบารมี เงินที่ได้มาอย่าติด จงทำสาธารณประโยชน์เสียให้สิ้น เหลือกินเหลือใช้แต่พอเลี้ยงอาตมา อย่าหวังในยศ ถ้าหลักเลี้ยงไม่รับศไม่ได้แล้ว ก็อย่าเมายศฐาบรรดาศักดิ์ มันเป็นเรื่องว่างกิเลส ยศลาภ สรรเสริญ ความสุขในกามารมณ์ มันเป็นตัวกิเลส มันเป็นโลกธรรม ต้องตัดออกให้หมด ถ้าพอใจในสิ่งสิ่งนี้ไม่ใช่พระ จะพาให้สู่ห้วงนรก จงระลึกอยู่เสมอว่า เราบวชเพื่อนิพพาน อย่างที่กล่าวในตอนขออุปสมบทครั้งแรกว่า “นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยาเย เอตัง กาสาวัง คะหะเตวา” อันหมายความว่าเราขอรับผ้ากาสาวพัสตร์เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน

จากนั้นหลวงพ่อสุนก็สั่งให้ท่องสวดมนต์ตลอดจนคาถาธาตุทั้งสี่ คือ นะ มะ พะ ทะ ให้ว่าถอยหลังแล้วเป่า ให้กุญแจหลุด ถ้าเจ้าเป่าหลุดแล้วบอกพ่อ จะให้วิชาต่างๆ ให้หมดไม่ปิดบัง นี่คือการฝึกสมาธิจิตที่หลวงพ่อสุนสอนหลวงพ่อบานทางอ้อม คือถ้าจิตไม่มีสมาธิแล้วอย่าหวังเลยว่า ด้วยคาถาเพียงสี่ตัวจะดีกว่าลูกกุญแจได้

หลวงพ่อบานท่านก็มีความอดทน หมั่นฝึกเป่ากุญแจนานเป็นเดือน เป่าเท่าไรก็ไม่หลุด มาหลุดเอาตอนที่ท่านทำใจสบายเป็นสมาธิ นึกถึงคาถาเป่ากุญแจได้ จึงลุกขึ้นมาเป่ากุญแจ คราวนี้กุญแจหลุดหมด ทดลองกับลูกอื่นๆ ก็หลุด เพิ่มกุญแจขึ้นเรื่อยๆ จนถึง ๔๐ ดอก แขนงไ้วบนราว ก็หลุดหมดแล้วจึงทดลองให้หลวงพ่อสุนดูจนพอใจ

หลังจากนั้นหลวงพ่อสุนก็สอนวิปัสสนาให้แก่หลวงพ่อบาน ตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงที่สุด ด้วยความเมตตาหลวงพ่อบาน ในตอนท้ายว่า เมื่อมีฤทธิ์แล้วอย่าแสดงให้คนอื่นเขาเห็นเป็นการอวดดี จะเป็นโทษตามที่พระพุทธองค์ทรงห้ามไว้

จบจากวิปัสสนาแล้วหลวงพ่อสุนยังได้ถ่ายทอดวิชาแพทย์แผนโบราณให้ ซึ่งหลวงพ่อบานก็ได้อาศัยใช้ช่วยชีวิตผู้ได้รับทุกข์ทรมานให้หายมามากต่อมาก จนท่านได้ชื่อว่าเป็น “พระหมอ” หลวงพ่อสุนสอนว่า “การเป็นหมอนั้น บังคับไม่ให้เป็นไม่ตายไม่ได้ หมอเป็นเพียงช่วยระงับทุกข์เวทนาเท่านั้น” จากนั้นหลวงพ่อสุนก็ถ่ายทอดกสิณต่างๆ ให้หลวงพ่อบานจนกระทั่งสิ้นความรู้

องค์อาจารย์ของหลวงพ่อบาน

การเรียนวิชาของหลวงพ่อบานนั้น พอจะรวบรวมได้ดังนี้

เรียนวิชาวิปัสสนากรรมฐาน และวิชาแพทย์จาก หลวงพ่อสุน วัดบางปลาหมอ เรียนวิชาปริยัติธรรมที่วัดเจ้าเจ็ด กับ พระอาจารย์จิ้น ด้วยเหตุที่หลวงพ่อสุนท่านได้ถ่ายทอดวิชาต่างๆ ให้จนหมดสิ้นแล้ว ท่านจึงแนะนำให้มาเรียนปริยัติธรรมที่วัดเจ้าเจ็ด ต.เจ้าเจ็ด อ.เสนา กับพระอาจารย์จิ้น

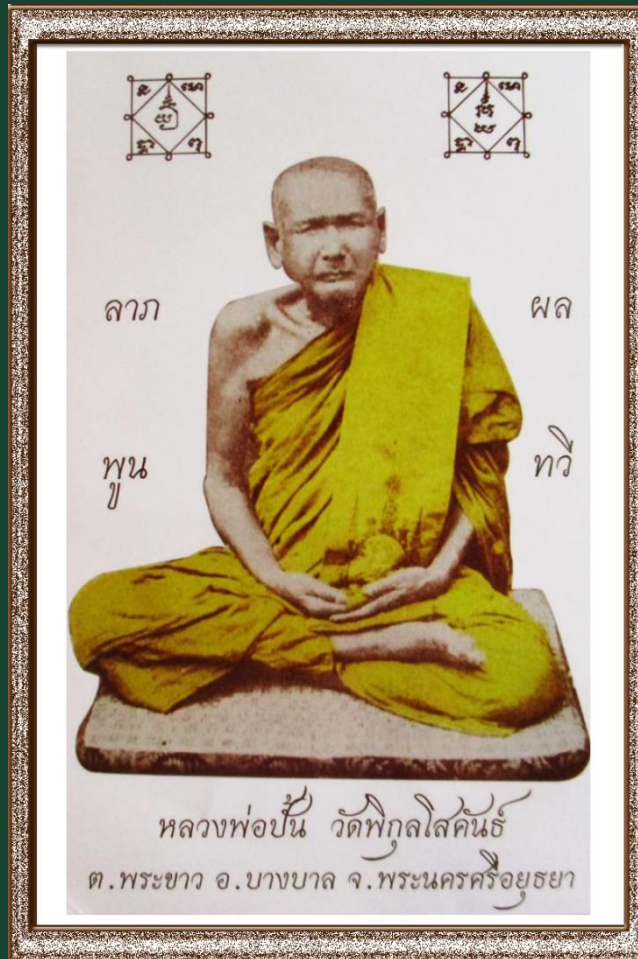
พระอาจารย์จีน วัดเจ้าเจ็ด

จากปากคำของชาวบ้านแถบวัดเจ้าเจ็ด และผู้ที่เคยไปเรียนกับพระอาจารย์จีนได้ให้ปากคำตรงกันว่า พระอาจารย์จีนเป็นคนโมโหร้าย เวลาโมโหแล้วยังไม่อยู่ ปากว่ามือถึง ดังนั้น เวลาสอนใคร ถ้าลูกศิษย์ทำไม่ถูกต้องตามใจที่สอนไปแล้ว กลัวว่าจะไปทำร้ายลูกศิษย์เข้า ท่านจึงได้สร้างกรงใหญ่ขึ้นสำหรับขังตัวท่านเอง เวลาสอนหนังสือ โดยให้ลูกศิษย์เป็นคนใส่กุญแจขังแล้วเก็บกุญแจไว้ เวลาสอนหนังสือ ลูกศิษย์คนใดไม่ตั้งใจเรียนหรือตอบคำถามไม่ถูกต้อง ทำให้อาจารย์จีน ท่านก็จะโมโหโกรธา เอามือจับลูกกรงเหล็กเขย่า จนลูกศิษย์ที่เรียนตกใจขวัญหนีดีฝ่อ แต่พอท่านคลายโทสะลงแล้ว ท่านก็กลายเป็นพระอาจารย์จีนรูปเดิม

หลวงพ่อบานท่านมีความมานะพยายามเป็นที่ตั้ง ท่านต้องพายเรือมาเรียนหนังสือที่วัดเจ้าเจ็ดทุกวัน เวลาพายเรือไปเรียนท่านก็จะท่องพระปาฏิโมกข์ และบทเรียนที่อาจารย์สอนจนขึ้นใจ พอเวลาเรียนอาจารย์ถามอะไร ก็ตอบได้ถูกต้อง เป็นที่พอใจแก่อาจารย์ยิ่ง

ในที่สุดพระอาจารย์จีนก็สิ้นความรู้ที่จะสอนให้ท่าน ท่านจึงหยุดเรียน และเตรียมตัวสำหรับที่จะหาสำนักเรียนใหม่ หลวงพ่อบ้าน วัดพิบูลโสภันต์ ตามคำบอกเล่าของพระภิกษุเลี่ยมว่า หลวงพ่อบานได้เรียนรู้วิชามาหลายอย่าง เคยพิมพ์คาถาออกแจกด้วย

เมื่อเห็นว่าพระอาจารย์เงินไม่มีความรู้ที่จะสอนได้อีกต่อไป ท่านจึงคิดเข้ามาเรียนที่กรุงเทพฯ เพราะเป็นแหล่งรวมวิชาต่างๆ ท่านจึงได้ไปเรียนให้โยมมารดาของท่านได้รับทราบว่าจะขอลาไปศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ เพราะที่นี้หาอาจารย์สอนไม่ได้อีกแล้ว

โยมมารดาท่านเป็นห่วงว่าท่านเป็นบุตรคนเล็กที่มีอยู่ นอกนั้นออกเรือนไปหมดแล้ว อีกทั้งไม่มีญาติโยมทางกรุงเทพฯ จึงขอร้องไม่ให้ไป ท่านจึงลากลับวัด ด้วยความเด็ดเดี่ยว ท่านตัดสินใจนำจีวรแพรที่โยมมารดาถวายไว้นำไปขาย ได้เงินแปดสิบบาท แล้วตัดสินใจเข้ากรุงเทพฯ โดยไม่บอกให้โยมมารดา รู้ จะให้รู้ก็ลงเรือไปแล้ว จึงเข้าไปกราบนมัสการหลวงปู่คล้าย (เจ้าอาวาสวัดบางนมโคสมัยนั้น)ว่าจะไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ หลวงปู่คล้าย จึงแนะนำให้ไปเรียนกับ พระอาจารย์เงิน สำนักวัดสระเกศ โดยมอบเงินช่วยเหลือไปอีกจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นทุนในการศึกษาเล่าเรียน ตลอดเวลาท่านจำพรรษาอยู่กับพระอาจารย์เงิน ท่านได้พยายามหาความรู้เพิ่มเติม ในด้านคันถะธุระและวิปัสสนาธุระตลอดจนพระปริยัติธรรมเพิ่มเติม ซึ่งต่อมาเมื่อท่านกลับมาวัดบางนมโค ปรากฏว่าท่านเป็นพระธรรมกถึกที่เทศนาได้เพราะจับใจ และดึงดูดศรัทธายิ่งนัก

อธิบายภาพหลวงพ่อบาน
(ประกอบพระเครื่อง)

๑. รูปหลวงพ่อบาน เป็นภาพหล่อพระเครื่องเดิมคู่กับหัตถ์ศก ๓๓
สังเกตุเห็นรอยตัดพระเครื่อง (ถ้า ๆ ไปจะอยู่ที่ขวงขวามือ) ที่หน้า
ผากมีหัตถ์ "บอ" อุณาโลม

๒. ข้างบนพระเครื่องเป็นพระเครื่องที่หล่อขึ้นที่ หลวงพ่อได้มาจาก
สุพรรณบุรี ชนิดลักษณะนั้น เป็นชนิดที่สามกษัตริย์เมตตา ตรง
กลางมีหัตถ์ "บอ" อุณาโลม พระ
พระเครื่องลักษณะนี้ เป็นพระรุ่นเก่าที่หลวงพ่อบานสร้างขึ้น
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๐

๓. พระเครื่องแถวสองนี้ เป็นรูปเป็น พระบาทวิระ ถาวโร อติล
เจ้าอาวาสวัดบางมดใหม่ เป็นผู้สร้างขึ้น

๔. พระเครื่องลักษณะนี้ใช้แทนกันใหม่ คณะกรรมการจัดสร้างเมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๑๑

๕. พระเครื่องลักษณะนี้ เป็นพระใหม่คณะกรรมการจัดสร้าง ได้ถือปฏิบัติ
ปฏิบัติกันมา สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ หรือที่บรรพชาที่ ๕
สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) ทรงเจิมที่สนไชย
ออกนี้เป็นพระรูป ๒ แบบ มีดอกเกตุ ล้อมรอบพระและแหวน
พระเครื่องแบบสามกษัตริย์ พระอติการเจิม อติลเจ้าอาวาสซึ่งเห็น
พระเครื่องลักษณะนี้ของหลวงพ่อบาน เป็นผู้สร้าง

พระครูวิมลจินต
เจ้าอาวาสวัดบางมดใหม่

อนุสรณ์ ๑๐๐ ปี
หลวงพ่อบาน วัดบางมดใหม่
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(๒๔๘๘ - ๒๕๘๘)
งานฉลอง
๓๓ กรกฎาคม ๒๕๘๘
ถึง
๖ สิงหาคม ๒๕๘๘

นอกจากวัดสระเกษแล้ว ท่านยังได้มาเรียนเพิ่มเติมที่วัดสังเวช และที่อื่น จนมีความรู้ทางด้านแพทย์แผนโบราณแตกฉานอีกด้วย

จากข้อความใน หนังสือ อนุสรณ์ครบ ๑๐๑ ปี หลวงพ่อบาน เขียนไว้ว่า หลวงพ่อบานเคยเล่าให้ฟังว่า ระหว่างอยู่ที่วัดสระเกษนั้น อดคัดมาก บิณฑบาตบางครั้งก็พอฉัน บางครั้งก็ไม่พอ ได้แต่ข้าวเปล่าๆ จ้องเตี้ยอดกระถินมาจิ้มน้ำปลา น้ำพริก ฉันทพบทุกวัน แต่ท่านก็อดทน ด้วยรับการอบรมเป็นปฐมมาจากพระอุปัชฌาย์ คือ หลวงพ่อสุ่น วัดบางปลาหมอ

ท่านว่าอยู่กรุงเทพฯ ๓ ปี ได้ฉันทกระยาสารทเพียงครั้งเดียว โดยนางเฟื่อง คนกรุงเทพฯ นำมาถวาย ได้รับนิมนต์ไปบังสกุลครั้งหนึ่งได้ปัจจัยมาหนึ่งสลึง เจ้าหน้าที่สังฆการีก็มาเก็บเอาไปเสียเลยไม่ได้ใช้เงินที่ติดตัวไป ท่านก็ใช้จ่ายไปในการศึกษาจนเกือบหมด ท่านเหลือไว้หนึ่งบาท เอาไว้ใช้เมื่อมีความจำเป็นสุดยอดเท่านั้น

ด้วยความอดทนของท่าน ในปีสุดท้ายที่ท่านจะกลับวัดบางนมโคนั่นเอง คึนหนึ่งท่านได้ยินเสียงคนเคาะหน้ากุฏิ ท่านเปิดออกไปก็เจอเทวดามาบอกหวย แล้วเขียนให้ดู แล้วย้าว่าจำได้ไหม ท่านก็ตอบว่าจำได้ ท่านนอนคิดจนนอนไม่หลับ พอรุ่งเช้าแทนที่ท่านจะแหงหวย ท่านกลับเห็นว่านั่นไม่ใช่กิจของสงฆ์ ตามที่หลวงพ่อสุ่นได้อบรมไว้ ท่านก็ไม่แหง ปรากฏว่าวันนั้นหวยออกตรงตามที่เทวดาบอก ถ้าท่านแหงหวย ก็คงจะรวยหลาย

ท่านอาจารย์แจง ฆราวาสชาวสวรรค์โลก จากบันทึกของท่านฤาษีลิงดำว่า ท่านอาจารย์แจง เป็นฆราวาสสวรรค์โลก ได้เดินทางล่องลงมาทางใต้ ถึงวัดบางนมโค มาเลื่อมใสในปฏิบัติของหลวงพ่อปาน จึงได้สอนให้รู้ถึง วิธีการปลุกเสกพระและวิธีสร้างพระตามตำราซึ่งเป็นของพระร่วงเจ้า ได้รับการสืบทอดมาจากอาจารย์ซึ่งเขียนไว้ว่า

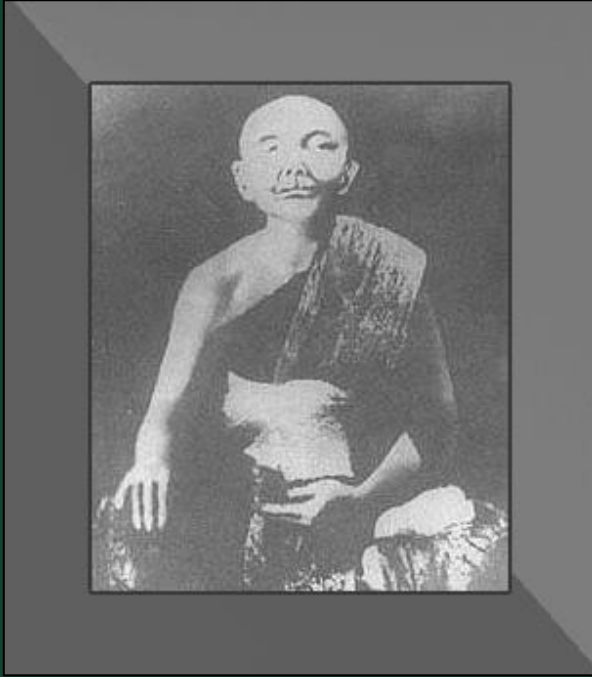
“ข้าพเจ้าได้รักษาตำราของพระอาจารย์ไว้แล้ว ก็ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระอาจารย์ทุกอย่าง วิชาต่างๆ มีผลดีทุกประการ ถ้าบุคคลใดได้พบแล้วจะนำไปใช้ ให้บูชาพระอาจารย์ของท่าน แต่มิได้ระบุว่าเป็นใคร”

ท่านอาจารย์แจงได้นิมนต์หลวงพ่อปานไปในโบสถ์ตามลำพัง เพื่อถ่ายทอดวิชา ซึ่งนอกจากวิชาการปลุกเสกพระ และทำพระแล้ว ยังได้มหายันต์เกราะเพชร ซึ่งท่านก็ได้ใช้ยันต์เกราะเพชรนี้สงเคราะห์ผู้คนได้มากมาย

หลวงพ่อนิยม วัดน้อย อ.บางปลาหมอ สุพรรณบุรี จากหนังสือประวัติหลวงพ่อปาน บันทึกโดยท่านฤาษีลิงดำ เขียนไว้ว่า “หลวงพ่อปานนิยมพระกัมมัฏฐาน หมายความว่า สิ่งที่ท่านต้องการที่สุดและปรารถนาที่สุด คือ พระกัมมัฏฐาน”

เรื่องพระกัมมัฏฐานนี้เป็นชีวิตจิตใจของหลวงพ่อปานจริงๆ ท่านเทิดทูนพระกัมมัฏฐานมาก ทั้งๆ ที่ทรงสมาบัติอยู่แล้ว ความอิม ความเปื้อ ความพอใจในพระกัมมัฏฐานของท่านก็ไม่มี ท่านก็มีความปรารถนาจะเรียนพระกัมมัฏฐานให้มั่นคงกว่านั้น

หลวงพ่อเนียม วัดน้อย (เกิด-มรณภาพ พ.ศ. 2372-2452)

สมัยนั้นพระที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากเป็นพิเศษ ในสมัยนั้นนะ สายอื่นฉันไม่ทราบ ก็มีหลวงพ่อเนียม วัดน้อย อ.บางปลาหมอ จ.สุพรรณบุรี

สมัยนั้นเรื่อนต์มันก็ไม่มี ถ้าจะไปก็ต้องไปเรือแจว ถ้าไปเรือ แต่ทว่าทางเดินสะดวกกว่า เดินลัดทุ่ง ลัดนาลัดป่าไป ปากก็เป็นป่าพงส่วนใหญ่ ท่านก็ใช้วิธีจุดค้ สมัยนั้นวิธีจุดค้เป็นวิธีที่สะดวกที่สุด เรียกว่าไถล่ค้ำที่ไหนปักกลดที่นั่น ชาวบ้านเขาเลี้ยงตอนเช้า ฉันอิ่มแล้วก็ไปกัน พระจุดค้ฉันเวลา เดียว

ท่านบอกว่า เวลาที่ถึงวัดน้อยเขาร่ำลือกันว่า หลวงพ่อเนียมนี่เก่งมาก ท่านก็เข้าไปหาหลวงพ่อเนียม เข้าไปหานะไม่รู้จักหลวงพ่อเนียมหรอก ความจริงท่านก็คิดว่าหลวงพ่อเนียมท่านจะเป็นเหมือนหลวง พ่อองค์อื่นๆ ที่ท่านมีชื่อเสียงมาก นุ่งสบง จีวร เป็นปริมณฑล แล้วก็มักจะนั่งเฉยๆ ดีไม่ดีหลับตาปี ก็ หลับขยิบๆ เรียกว่าหลับ ไม่สนิทละ คือ แก่ถึงหลับตาทำเคร่ง ที่นี้เวลาหลวงพ่อปานไปหาหลวงพ่อ เนียม ก็ไปโดนดีเข้า เข้าไปแล้วเจอหลวงพ่อเนียมที่ไหน ความจริง หลวงพ่อเนียมก็เดินคว่างๆ อยู่

กลางวัดนั้นแหละ มีผ้าอาบน้ำ ๑ ผืน ที่ชาวบ้านเขาเรียกว่า ผ้าอาบน้ำฝนสีเหลือง ผ้าอีกผืนแบบเดียวกันคล้องคอเดินไปรอบวัด หลวงพ่อปานก็บอกว่า เมื่อท่านเห็นนะ ก็ไม่รู้ หลวงพ่อเนียม เห็นพระแก่ๆ ผอมๆ นุ่งผ้าลอยชายผืนหนึ่ง เข้าไปถึงก็กราบๆ หลวงพ่อปานบอกว่า “เกล้ากระผมมาจากเมืองกรุงเก่าขอรับ กระผมจะมานมัสการหลวงพ่อ ขอเรียนพระกัมมัฏฐาน” หลวงพ่อเนียมก็ทำท่าเป็นโมโห บอกว่า ไม่มีวิชาอะไรจะสอน พร้อมทั้งกล่าวขับไล่ไสส่งออกจากวัด หลวงพ่อปานก็นั่งทนฟังอยู่ ในที่สุดเห็นท่าจะไม่ได้เรื่อง ก็เลี้ยวหาพระในวัดไปขออาศัยนอน แล้วก็ถามว่า พระองค์นั้นจะชื่ออะไร พระท่านก็บอกว่า องค์นี้แหละชื่อ หลวงพ่อเนียม ละ

พอวันรุ่งขึ้น หลวงพ่อปานก็เข้าไปหา ก็ถูกด่าว่าอีกอย่างหนัก ท่านยืนยันจะเรียนให้ได้ หลวงพ่อเนียมเลยสั่งว่า ๒ ทุ่ม ให้นุ่งสบงจีวรคาดสังฆาฎิไปหาในกุฏิ พอตอนกลางคืน หลวงพ่อปานเข้าไปหาท่านปรากฏว่ารูปร่างท่านผิโตไปมาก ผิวดำ ผอมเกร็งแบบเก่าไม่มี ท่านนุ่งสบงจีวรคาดสังฆาฎิเหลืองอร่าม ผิวกายสมบูรณ์ ร่างกายก็สมบูรณ์ หน้าตาอิมเอิบ รัศมีกายส่องใส สวยบอกไม่ถูก หลวงพ่อปานตรงเข้าไปกราบ ๓ ครั้งแล้วก็นั่งมอง ท่านก็นั่งมองยิ้มๆ แล้วท่านก็ถามว่า “แปลกใจรึคุณ” หลวงพ่อปานก็ยกมือนมัสการ บอกว่า “แปลกใจขอรับหลวงพ่อ รูปร่างไม่เหมือนตอนกลางวัน” ท่านก็บอกว่า “รูปร่างนะคุณมันเป็นอนัตตา หาความเที่ยงแท้ไม่ได้ มันจะอ้วนเราก็ห้ามไม่ได้ มันไม่มีอะไรห้ามได้เลยนี่คุณ พระพุทธเจ้าท่านกล่าวว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนอนิจจัง เห็นไหม ไปเจอตัวอนิจจังเข้าแล้วสิ”

หลวงพ่อปานบอกว่า ตอนนี่ละเริ่มสอนกัมมัฏฐาน อธิบายไปเราจะจับใจฟังง่ายจริงๆ พุดได้ซึ่งใจทุกอย่าง เวลาท่านพูดคล้ายๆ ว่าจะบรรลุพระอรหันต์ผลไปพร้อมๆ ท่าน ท่านสอนได้ดีมาก พอสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วก็บอกให้ไปพักที่กุฏิอีกหลังหนึ่ง ซึ่งอยู่ใกล้กับกุฏิของท่าน แล้วเวลาทำกัมมัฏฐานกลางคืน หลวงพ่อปานวางอารมณ์ผิต ท่านจะร้องบอกไปทันที บอก “คุณปานเอ๊ย คุณปาน นั่นคุณวางอารมณ์ผิตแล้วตั้งอารมณ์เสียใหม่มันถึงจะใช้ได้” นี่หลวงพ่อปานบอกว่า ท่านมีเจโตปริยญาณแจ่มใสมาก

หลวงพ่อโหน่ง วัดคลองมะดัน (วัดอัมพวัน) อ.สองพี่น้อง สุพรรณบุรี

(เกิด-มรณภาพ พ.ศ. 2408-2477)

ท่านเรียนพระกัมมัฏฐานอยู่กับหลวงพ่อเนียม ๓ เดือน แล้วจึงกลับ ก่อนหลวงพ่อปานจะกลับ หลวงพ่อเนียมก็บอกว่า “ถ้าข้าตายนะ หลวงพ่อโหน่ง วัดคลองมะดัน เขาแทนข้าได้ ถ้ามีอะไรสงสัยก็ไปถาม หลวงพ่อโหน่ง วัดคลองมะดัน”

หลวงพ่อปานได้เรียนคาถาพระปัจเจกพุทธเจ้าเมื่อช่วงตอนปลายของชีวิต คาถาพระปัจเจกพุทธเจ้านี้ ท่านไปเรียนกับ ครูผึ้ง ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ตอนนั้นครูผึ้ง เป็นฆราวาส อายุ ๙๙ ปี เพราะได้ข่าวว่าครูผึ้งเป็นคนพิเศษ เวลาขอทานมาขอ ให้คนละ ๑ บาท สมัยนั้นเงิน ๑ บาท มีค่ามาก เงิน ๑๐๐ บาท ๒๐๐ บาท สามารถสร้างบ้านได้ ๒ หลัง มีครุ่ได้ ๑ หลัง เวลาทำบุญแจกจะช่วยรายละ ๑๐๐ บาท ไม่ใช่เงินเล็กน้อย เมื่อทราบข่าว หลวงพ่อจึงไปขอเรียนกับแก คาถาปัจเจกพุทธเจ้านี้ เรียกว่า คาถาแก้จน ท่านได้เรียนมาและพิมพ์แจกเป็นทานแก่สาธุชนนำไปปฏิบัติ และมีผลดีจับสืบทอดกันมาจนทุกวันนี้

กลับมาตุภูมิ

หลังจากที่หลวงพ่อบานได้เสร็จสิ้นการเรียนจากกรุงเทพฯ แล้วท่านก็หวนคิดถึงโยมมารดาที่ท่านจากมาถึง ๓ ปี จึงเดินทางกลับวัดบางนมโค พร้อมกับความรู้ที่ได้รับมา

ท่านได้ระลึกถึงว่า การเล่าเรียนของท่านลำบากมาก จึงอยากจะจัดสอนหนังสือแก่พระภิกษุสามเณร และบุตรธิดาชาวบางนมโค ให้มีความรู้ จึงนิมนต์พระภิกษุเกี่ยว ที่อยู่สำนักเดียวกับท่านมาด้วย เพื่อจัดสอนหนังสือ เมื่อมาถึงแล้วท่านก็นำมากราบนมัสการหลวงปู่คล้าย เจ้าอาวาสวัดบางนมโคในขณะนั้น และได้ไปหาโยมมารดาให้ได้ชมบุญ

อุปนิสัยและปฏิปทาของหลวงพ่อบาน

จากปากคำของผู้ทราบเคยอยู่ใกล้ชิดกับท่าน และเรื่องเล่าสืบต่อกันมา พอจะอนุมานได้ดังนี้ จากบันทึกของท่านหลวงพ่อบานถึงดำ บันทึกไว้ว่า

“หลวงพ่อบานท่านมีลักษณะของชายชาตรีที่มีผิวพรรณขาวละเอียด ลักษณะสมส่วน เสียงดังกังวานไพเราะ มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ชวนให้ศรัทธาปราศหะ เป็นอย่างยิ่ง ดวงตาบ่งบอกถึงความเมตตาปราณีในสัตว์โลกทั้งหลาย ต้อนรับผู้คนที่มาหาไม่เลือก เศรษฐี ผู้ดี ไพร่ ใครไปก็ไต่ถาม ว่ากันว่าถ้าหลวงพ่อบานพูดจากับผู้ใดแล้วนั้น มักจะจับจิตจับใจ ที่ใจชั่วช้าเมามากก็กลับตัว แม้แต่ผู้นับถือคริสต์ศาสนาก็ยังหันมานับถือพระพุทธศาสนา”

ตลอดเวลาท่านจะไม่แสดงที่ท่าว่าเหน็ดเหนื่อยหรือทำให้ผู้ที่มาหาเสื่อมศรัทธาเลย วันหนึ่งๆ จะมีคนมาหาท่าน เพื่อขอความช่วยเหลือนับเป็นจำนวนร้อยๆ คน ไหนจะให้รดน้ำมนต์ ไหนจะต้องพ่น ไหนจะขอยา ไหนจะมาปรึกษาถึงเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจ

รูปหล่อและอัฐิหลวงพ่อปาน ณ วัดบางนมโค

บางคนก็เรียกว่าหลวงพ่อบ้าง บางคนเรียกว่าหลวงปู่บ้าง เป็นเราๆท่านๆ น่ากลัวจะนั่งไม่ทน เพราะตั้งแต่เพลจนกระทั่งถึงเวลาประมาณ ๔ หรือ ๕ ทุ่มนั้นแหละท่านถึงจะพักผ่อน และเป็นอย่างนี้อยู่ประจำทุกวัน จนกระทั่งท่านมรณภาพ

ท่านไม่ยินดียินร้ายในทางโลกธรรมแต่ประการใด คงปฏิบัติธรรมเหมือนพระแก้วๆ รูปหนึ่งที่ไม่ต้องการยศบรรดาศักดิ์ หรือชื่อเสียงดีเด่นแต่อย่างใด ท่านคงหวังแต่ทำหน้าที่ให้มีความสุขสบายแก่พระสงฆ์และชาวบ้านทั่วไป ตามกำลังความสามารถเท่านั้น ด้วยความไม่ติดอยู่ในยศฐาบรรดาศักดิ์ ท่านจึงได้ปฏิเสธตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบางนมโค กล่าวคือ เมื่อหลวงปู่คล้ายเจ้าอาวาสวัดบางนมโครูปก่อนมรณภาพลง ทายกทายิกาพระภิกษุสงฆ์ได้พร้อมใจกันอาราธนาท่าน ขึ้นครองวัดบางนมโคแทน ท่านก็ไม่รับ ท่านให้เหตุผลว่า ท่านหน่ายเสียแล้วจากกิเลสอันจะมาเป็นเครื่องขวางกั้นทางพระนิพพาน กลับแนะนำท่านสมภารเย็น ซึ่งเวลานั้นเป็นพระลูกวัดธรรมดาขึ้นรับตำแหน่งแทน ส่วนท่านขอเป็นพระลูกวัดต่อไปอย่างเดิม

ด้วยความที่ท่านได้เสริมสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นบางนมโค และสถานที่อื่นๆ มากมาย โดยไม่ได้หวังจะได้รับยศถาบรรดาศักดิ์ตอบแทน แม้ว่าจะมีเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง จะมาเป็นลูกศิษย์ของท่านอยู่ มากมายก็ตาม ในที่สุดความดีของท่าน ทางฝ่ายบ้านเมืองจึงตอบแทนความเป็นผู้เสียสละของท่าน ด้วยการมอบถวายสมณศักดิ์ให้แก่ท่าน เป็นที่ “พระครูวิหารกิจจานุการ” ในวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๔ โดยมี

๑.พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต

๒.พระวรวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์ศักดิพินิจ

๓.หม่อมเจ้าโฆษิต

๔.หม่อมเจ้านภากาศ

๕.ท้าววรจันทร์

ข้าราชการและบรรดาศาสนิกษย์ของท่าน ได้นำพัตยศพระราชทานมาให้ท่านถึงที่วัด โดยนำไปมอบให้ ท่านในพระอุโบสถ ตามพระบรมราชโองการ ท่ามกลางคณะสงฆ์และชาวบ้านต่างแซ่ซ้องสาธุการกัน ถ้วนหน้า แต่หลวงพ่อบานเองท่านก็วางเฉยด้วยอุเบกขา และแม้จะได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็น ที่พระครูวิหารกิจจานุการแล้ว ท่านเองก็ยังคงเป็นหลวงพ่อบานรูปเดิม ปฏิบัติกิจวัตรอย่างที่แล้วๆ มา แต่ผู้ที่ยินดีที่สุด กลับเป็นบรรดาศิษยานุศิษย์

หลวงพ่อบานรักษาโรค

ในเรื่องการรักษาโรคช่วยชีวิตคนของหลวงพ่อบาน เป็นที่เลื่องลือมากในสมัยนั้น ผู้คนต่างแห่กันมาที่ วัดจนแน่นขนัด จนไม่มีที่รับรองแขกเพียงพอ วิชาการรักษาโรคและวิชาการบางอย่างที่หลวงพ่อบาน สำเร็จ และนำมาช่วยเหลือผู้ได้รับทุกข์ เท่าที่เกิดปฏิหาริย์และได้รับการบันทึกไว้มีมากมาย

ตัวอย่างเช่น รักษาโรคด้วยน้ำมัน โรคที่ท่านรักษาด้วยน้ำมัน เรียกว่าโรคภายใน เช่น บางคนถูกของ ถูกคุณ ถูกเขากระทำมา โรคที่เกิดจากกรรมเวร ถูกผีสิง เป็นต้น บางครั้งก็ต้องแบ่งเสกควบคู่ด้วย ในตอนเพล ขณะที่ท่านพักผ่อน ท่านจะทำการเสกน้ำมันเตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อเวลาอาบจะได้สะดวก และท่านได้ใช้เวลาในการอาบนั้นบริการกรมเสกเป่าเฉพาะรายอีกด้วย

น้ำมันของท่านนี้ศักดิ์สิทธิ์นัก และกรรมวิธีในการรักษาโรคด้วยน้ำมัน แบ่งออกเป็น ๓ ช่วงระยะคือ

ช่วงแรก ท่านจะเรียกคนไข้มาหาแล้วถามชื่อเสียงเรียงนาม ถามอาการแล้วยื่นหมากให้คำหนึ่ง คำคาที่ใช้เสกหมากนี้ ท่านบอกผู้ใกล้ชิดว่าใช้ดังนี้ จะขลังหรือไม่อยู่ที่จิตของผู้ทำ “ตั้ง นะโม ๓ จบ แล้วว่า โสหาย นะโม พุทธายะ ลัมอิทังโล นันโทเทติ ยาทาโลเทตีติ”

เมื่อคนไข้ได้รับหมากเสกแล้วให้เคี้ยวให้แหลก บ้วนน้ำหมากทิ้งเสียสามที กลืนลงคอไป ให้คนไข้สังเกตดูว่าหมากนั้นมีรสอะไร แล้วบอกหลวงพ่อบาน จากนั้นก็จะทำการรักษาตามวิธีของท่าน หลวงพ่อบานท่านบอกว่า รสหมากนั้นบอกโรคได้ดังนี้

รสเปรี้ยว แสดงว่า ต้องเสียดที่อยู่อาศัยเข้ามาเกี่ยวข้อง คือมีของต้องห้ามอยู่กับบ้าน เช่น มีไม้ไผ่ผูกส่วนต้นสาวนปลายอยู่ในบ้าน มีตออยู่ใต้ถุนบ้าน ที่เรียกว่า ปลุกเรือนคล่อมตอ หรืออย่างอื่น ต้องจัดการเรื่องนี้เสียก่อนแล้วจึงรักษาหาย ส่วนมากแล้วหลวงพ่อบานจะใช้ญาณดูแล้วบอกว่ามีอย่างไหนบ้าง ให้แก้เสียก่อน

รสหวาน แสดงว่า ต้องแรงสินบนอย่างใดอย่างหนึ่ง คนไข้หรือคนในบ้านบ่นไว้ต้องนึกให้ออกว่า ตนเคยบนบานศาลกล่าวอะไรบ้าง ถ้านึกได้ผู้ป่วยไข้จะต้องเอาดอกไม้ธูปเทียนไปจุดบูชากลางแจ้ง ขอทำการแก้บนให้ถูกต้องในภายหน้าต่อไป เมื่อกลับมาหาท่าน ท่านจะรดน้ำมันให้ รดแล้วจะต้องให้กินหมากเสกอีกว่า หมดสิ้นหรือยัง ถ้าไม่มีรสหวานก็หมดแล้ว ถ้ายังหวานอยู่ก็ต้องนึกดูก็ต้องแก้บนอีกแล้วจึงรักษาหาย

รสม แสดงว่าต้องคุณคน คือ ลูกของที่มีผู้ใช้เดี่ยวรจฉานวิชานำมาไว้ในตัว เช่น ในท้องมีตะปูบ้าง มีเข็มเย็บผ้าบ้าง ไม้กลัดผูกกากบาทบ้าง ด้ายตราสังข์มัดศพ เปลวหมูบ้าง หนังสือตัวบ้าง ของเหล่านี้จะทำให้คนไข้เจ็บปวดเสียดแทงในร่างกายเป็นที่ทรมาณนัก

คนไข้ประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นหญิง ที่เป็นชายมีน้อย โดยมากพวกนี้มักจะรับจ้างทำร้ายผู้อื่น หรือไม่ก็ปล่อยไปตามยถากรรม ลูกใครก็เจ็บไป ทำร้ายใครไม่ได้ก็กลับมาเข้าตัวเอง เคยมีแขกผู้หนึ่งลูกของของตัวเอง หลวงพ่อปานท่านแก้ให้แล้วขอสัญญา ให้เลิกอาชีพนี้เสีย คนไข้ประเภทนี้ หลวงพ่อปานจะเสกน้ำมนต์พิเศษใส่กระป๋องน้ำ เพื่อให้คนไข้แช่เท้าทั้งสองข้างไว้ เพื่อเวลารดน้ำมนต์ ของที่อยู่ในตัวมีอาการอันหมาก มีนงศ์รีระเวียนรีระ อย่างนี้หลวงพ่อปานว่าถูกคุณผี คือมีอาการใช้ผีมาเข้าสิง คนใช้นั้นจะสำแดงอาการกิริยาผิดปกติ จะได้หลุดออกมาทางเท้าอยู่ในกระป๋องน้ำมนต์ มีอาการอันหมาก มีนงศ์รีระเวียนรีระ อย่างนี้หลวงพ่อปานว่าถูกคุณผี คือมีอาการใช้ผีมาเข้าสิง คนใช้นั้นจะสำแดงอาการกิริยาผิดปกติ ถ้าผียังสิงอยู่ จะไม่ยอมกินหมากเสกหลวงพ่อ ต้องใช้อำนาจจิตบังคับให้กิน ถ้าผีแก๊งออกไปชั่วระยะ คนไข้จะยอมกินหมากแล้วมีอาการอันหมาก ผีประเภทนี้เป็นผีตายโหง ที่มีผู้มีวิชานำวิญญานมาใช้ทำอันตรายคน ทำให้เสียสติเพ้อคลั่ง เสียคน เป็นต้น คนไข้ประเภทนี้ หลวงพ่อปานท่านจะทำน้ำมนต์พิเศษจากพระดินเผาของท่านเอง ซึ่งท่านมักจะใส่ในกระเป๋อั้งสะของท่านอยู่เสมอ เพื่อทำน้ำมนต์ให้คนไข้อาบ และใช้มีดหมอของท่านกดกลางรีระ และรดน้ำมนต์ คนใช้นั้นเรื่อยไปจนกว่าผีจะออก ถ้าดีนรนั้นก็ต้องมีคนมาช่วย จับและรดน้ำมนต์ในระหว่างที่ท่านกดมีดหมอและบริการอยู่ คนไข้ประเภทนี้เมื่อหายแล้วจะจำอะไรไม่ได้เลย และท่านมักจะให้สายสิญจน์มงคลไว้คล้องคอ กันลูกกระทำซ้ำอีก

รายที่มีอาการร้อนหูร้อนหน้า แสดงว่าร้ายแรงมาก ถึงขนาดที่ถูกน้ำมันผีพราย ประเภทนี้จะอาการบ้ำๆ เป้อๆ คุ่มตีคุ่มร้าย ชาวบ้านเรียกว่า ลมเพลมพัด ขาดสติ ปวดรีระบ่บ่ๆ คนไข้ชนิดนี้ท่านจะให้แช่เท้าในกระป๋องด้วยเหมือนกับที่ถูกคุณคน เมื่อเวลารดน้ำมนต์นั้น น้ำมันพรายจะซึมออกมา

เป็นฝ้าน้ำมันลอยอยู่ในน้ำให้เห็น หลวงพ่อบอกว่า คนไข้ประเภทนี้หายยาก เพราะว่ามีน้ำมันซึมอยู่ในร่างกาย ต้องมารักษาบ่อยๆ เป็นเวลาติดต่อกันนานๆ จนกว่าจะหมดน้ำมันพราย และท่านมักจะสั่งห้ามกินน้ำมันสัตว์ เพราะจะไปเพิ่มน้ำมันให้กับน้ำมันพราย หมากเสกของท่านนี้ ถ้ากินแล้วร้อนลึกเข้าไปในทรวงอก ท่านว่าเป็นโรคฝีในท้อง วัณโรค ประเภทนี้นอกจากรดน้ำมันต์แล้ว ยังต้องกินยาคุณพระควบไปด้วยอีกทางหนึ่ง เป็นการขับถ่ายพิษร้ายออกจากร่างกาย

รักษาโรคด้วยยาพระพุทธรุณ

นอกจากน้ำมันต์แล้ว ท่านยังมียาคุณพระพุทธรุณให้กินอีกด้วย ยานี้มีสรรพคุณแก้โรคได้ทุกชนิดแล้วแต่ชนิดของโรค คือ ยานี้เป็นยาอธิษฐานของหลวงพ่อบาน นอกจากจะรักษาโรคแล้ว ยังเป็นยาที่หลวงพ่อบานให้กิน เวลาท่านรดน้ำมันต์แก้ถูกกระทำไปแล้ว

ยาของท่าน ท่านจะบอกกับผู้ใกล้ชิดว่า ตำรับยานี้เป็นของหลวงพ่อสุ่น วัดบางปลาหมอ องค์อุปัชฌาย์ของท่าน มอบให้ท่านเป็นทายาทแทนเมื่อหลวงพ่อสุ่นล่วงลับไปแล้ว มี ๒ ขนาน (คัดมาจากหนังสืออนุสรณ์ ๑๐๐ ปี หลวงพ่อบาน)

พระคาถาของหลวงพ่อบาน

(ว่า “นะโม ฯลฯ” ๓ จบ)

พระคาถาบทนา ว่าครั้งเดียว

“พุทธะ มะอะอุ นะโมพุทธานะ”

พระคาถาพระปัจเจกะโพธิ์

ว่า ๓ จบ หรือ ๕ จบ หรือ ๗ จบ หรือ ๙ จบ ก็ได้ แต่ต้องสมาธิเสมอ จึงจะเกิดผล

“วิระทยโย วิระโคนายัง วิระหิงสา วิระทาสี วิระทาสา วิระอิตถิโย พุทธัสสะ มาณี มามะ พุทธัสสะ สวาโหม”

งานพระราชทานเพลิงศพ พระครูวิหารกิจจานุการ (หลวงพ่อบาน โสณันโทเถระ)

คาถามหาพิทักษ์

“จิตติ วิตัง นะกรัง คะรัง”

ใช้ภาวนาขณะใส่กุญแจ ปิดหีบ ปิดตู้ ปิดประตูหน้าต่างๆ

คาถามหาลาภ

“นะมามีมา มะหาลาภา อิติพุทธัสสะ สุวณฺณังวา ระชะตังวา ธะนังวา พิชังวา อตถังวา ปัตถังวา เอหิ เอหิ อาคัจเฉยยะ อิติมีมา นะมามีหัง”

ใช้สวดภาวนาก่อนนอน ๓ จบ และตื่นนอนเช้า ๓ จบ เป็นการเรียกทรัพย์เรียกลาภ

พระคาถา ๓ บทนี้ เป็นคาถาที่ศักดิ์สิทธิ์มาก หากผู้ใดนำไปใช้จะเกิดโชคลาภมั่งมีเงินทองอย่างมหัสจรรย์

ท่านมรณภาพวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๘๑ รวมสิริอายุ ๖๓ ปี ๔๓ พรรษา

วัตถุมงคลของหลวงพ่อปาน วัดบางนมโค

พระเนื้อดิน หลวงพ่อปาน

ลักษณะเป็นพระเนื้อดินเผาทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เจียนมุมทั้งสี่ด้าน เนื้อดินเป็นดินขุยปูและดินนวลตามทุ่งนา มีความละเอียดปานกลาง จึงมีเม็ดทรายเล็กๆ ปรากฏทั่วองค์พระ และบางส่วนจมอยู่ใต้ผิว กลายเป็นแง่มุมด้านเนื้อขององค์พระให้ดูเหมือนเป็นตุ่มแหลมเล็กๆ อยู่ทั่วองค์พระ ต้องใช้แว่นขยายส่องดู โดยเฉพาะพระที่ไม่ผ่านการใช้เลยจะสังเกตเห็นได้ชัด เรียกว่า “ร่องรอยซาก” และเนื่องจากการเผา นั้นใช้แกลบมาสุ่มไฟ ทำให้สภาพเนื้อขององค์พระจะมี “ร่องรอยแกลบ” สีขององค์พระจะเป็นสีอิฐ หรือสีหม้อใหม่ เหมือนพระเนื้อดินทั่วไป แต่ที่พบเห็นสีจะค่อนข้างซีดจนถึงออกเป็นสีชม)พุดอ่อนๆ เนื่องจากผ่านกาลเวลาและการใช้การสัมผัสมายาวนาน

พุทธลักษณะองค์พระ ด้านบน เป็นพระพุทธรูปประทับนั่ง แสดงปางสมาธิ อยู่เหนือฐานบัว ส่วน ด้านข้างพระประธานทั้งสองข้าง มีอักขระขอมตัวนูนข้างละ 2 ตัว คือ มะ อะ อุ อุ อันเป็นยอดพระ คาถาหัวใจพระไตรปิฎก ‘ตรีเพชร’ ส่วนด้านล่าง ใต้ฐานองค์พระ เป็นรูปสัตว์พาหนะ อยู่ในลักษณะ การแบกฐานองค์พระปฏิมาเหาะเหินขึ้นสู่เบื้องบน มี ‘รอยอุดผงวิเศษ’

พระหลวงพ่อปาน มีหัวใจสำคัญอยู่ที่ ‘ผงวิเศษ 3 สูตร’ ที่บรรจุในองค์พระ คือ ผงวิเศษหัวใจสัตว์ ผง วิเศษจากยันต์เกราะเพชร และผงวิเศษ 5 ประการ อันประกอบด้วย ผงอิทธิเจ ผงปลมั่ง ผงมหाराช ผงตรีนิสิงเห และผงพระพุทธรุณ ทำให้มีพุทธคุณอเนกอนันต์ ใช้งานสารพัดอย่างเป็นเลิศ เรียกว่า เป็น ‘กฤตยาคมแฝด’ ที่พระพิมพ์อื่นๆ ไม่มี

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีไก่หางพวง

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีไก่อ่างพวง

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีไก่อ่างรวม

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีไก่อ้างเส้น

พระหลวงพ่อบาน พิมพ์ซี่ครุฑใหญ่

พระหลวงพ่อบาน พิมพ์ซี่หนุมานใหญ่ทรงเครื่อง

พระหลวงพ่อบาน พิมพ์ชี่หนุมานใหญ่ทรงเครื่อง

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ชี้หนุमानหาวเป็นดาวเป็นเดือน

พระหลวงพ่อบาน พิมพ์ชี่ครุฑผีเสื้อ

<http://www.amuletheritage.com/p-6.html>

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีปลาจีน

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีปลากัด

พระหลวงพ่อปาน พิมพ์ซีเมนต์มังกร

เหรียญหลวงพ่อบาน

เหรียญหลวงพ่อบาน วัดบางนมโค จ.พระนครศรีอยุธยา ที่ระลึกในการสร้างหอสวดมนต์ 2485
เหรียญปั๊มรุ่นนี้จัดสร้างขึ้นในปีพ.ศ. 2485 ภายหลังจากที่หลวงพ่อบานท่านมรณภาพ (พ.ศ. 2481)
เพื่อเป็นที่ระลึกในการสร้างหอสวดมนต์ วัดบางนมโค ทางวัดบางนมโคได้ทำการนิมนต์พระเกจิที่มี
ชื่อเสียงในสมัยยุคสงครามอินโดจีนมาเข้าร่วมพิธีการปลุกเสกหลายท่าน อาทิเช่น หลวงพ่อจง วัด
หน้าต่างนอก หลวงพ่อชั้น วัดนกกกระเจาบ หลวงพ่อยิ้ม วัดเจ้าเจ็ด หลวงพ่อคง วัดบางกระพ้อม
หลวงพ่อบาน วัดบางกระเบา

เหรียญหลวงพ่อบาน ที่ระลึกในการสร้างหอสวดมนต์ ปีพ.ศ. 2485

<http://www.amuletheritage.com/p-8.html>

เหรียญหลวงพ่อบาน ที่ระลึกในการสร้างหอสวดมนต์ ปีพ.ศ. 2485

วัดบางนมโค อยุรยา

วัดบางนมโค ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 บ้านหัวไม้ ตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย

มีเนื้อที่ทั้งหมด 24 ไร่ 21 วา 3 งาน

อาณาเขตของวัดบางนมโค

ทิศตะวันออกจดที่ดินเลขที่ ๑๖๓ ทางสาธารณะประโยชน์

ทิศตะวันตกจดที่มีการครอบครองแม่น้ำปลายนา

ทิศเหนือจดที่ดินเลขที่ ๑๓๔ มีการครอบครองแม่น้ำเก่าปลายนา

ทิศใต้จดที่ดินเลขที่ ๑๖๒, ๑๖๓, ๑๖๕ ทางสาธารณะประโยชน์

ความเป็นมาวัดบางนมโค อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา สร้างขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไรไม่ปรากฏ บางท่านก็ว่า มีในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เดิมชื่อ วัดนมโค ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ ในคราวที่คว้นแห่งศึกสงครามกำลังรุมล้อมกรุงศรีอยุธยา พม่าเข้าศึกได้มาตั้งค่ายหนึ่งขึ้นที่ตำบลสีกุก ห่างจากวัดบางนมโค ซึ่งย่านวัดบางนมโคนี้มีการเลี้ยงวัวมากกว่าที่อื่น พม่าก็ได้ถือโอกาสมากวาดต้อนเอาวัวควายจากย่านบางนมโคไปเป็นเสบียงเลี้ยงกองทัพ ในที่สุดกรุงศรีอยุธยาก็เสียแก่พม่า บ้านเมืองระส่ำระสาย วัดบางนมโค จึงทรุดโทรมไปบ้างตามกาลเวลา ต่อมาก็ได้มีการซ่อมแซมขึ้นใหม่ ก็ยังมีการเลี้ยงโคกันอยู่อีกมากมาย ชาวบ้านจึงเรียกติดปากว่า วัดบางนมโค

ลักษณะเด่นภายในวัดบางนมโค มณฑปหลวงพ่อบานซึ่งมีรูปหล่อ อัฐิ และหุ่นขี้ผึ้งของหลวงพ่อบาน ตั้งอยู่ภายใน เข้ามาสู่บริเวณวัดเพื่อนมัสการพระประธานนามว่าพระพุทธโสหนันทะ ในพระอุโบสถที่

พระพุทธโสันทะ

หลวงพ่อบานที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2467 รายล้อมด้วยใบเสมาทอง ด้านหน้าคือรูปหล่อหลวงพ่อบาน และชมภาพวาดบนผนังบันทึกเหตุการณ์เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระราชินีนาถฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมกุฎราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินยังวัดบางนมโค เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2517 หลวงพ่อบานยังให้สร้างขึ้นใต้ดินโดยมีบันไดทางลงไปสู่ห้องกว้าง ที่มีภาพวาดนรกสวรรค์เพื่อเตือนใจพุทธศาสนิกชน ส่วนด้านหลังพระอุโบสถคือพระธาตุเจดีย์ ซึ่งหลวงพ่อบานสร้างขึ้นใหม่แทนองค์เดิมที่ชำรุดทรุดโทรม เป็นที่มาของการสร้างพระรุ่นแรก รูปพระพุทธเจ้าประทับบนบัลลังก์เหนือสัตว์ต่าง ๆ ทั้งเจ็ด เมื่อ พ.ศ. 2450 ซึ่งมีชื่อเสียงขจรขจายในหมู่นักบูชามาก

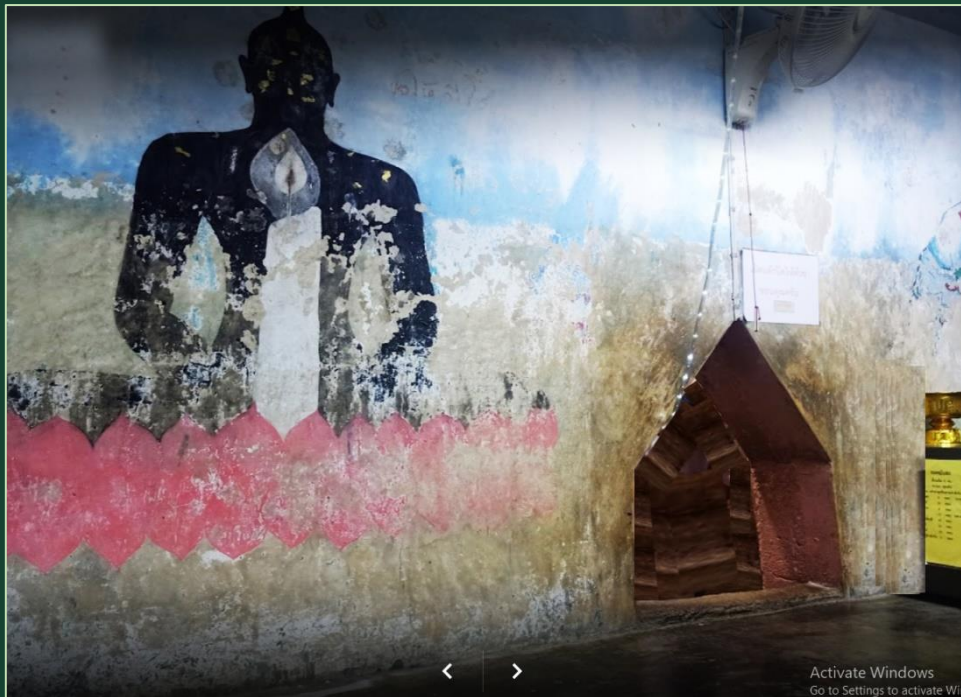

ภาพวาดบนผนังบันทึกเหตุการณ์เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(รัชกาลที่ 9) พร้อมด้วย
สมเด็จพระราชินีนาถฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมกุฎราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินยังวัดบางนมโค

บันไดทางลงไปสู่ห้องใต้ดิน ที่มีภาพวาดนรกสวรรค์

พระธาตุเจดีย์

ลำดับเจ้าอาวาสวัดบางนมโค

เจ้าอาวาสวัดบางนมโค จะมีที่รูปไม่ปรากฏ หลักฐานแน่ชัด เริ่มจะมีการบันทึกเป็นหลักฐานก็ตั้งแต่

๑.เจ้าอธิการคล้าย

๒.พระอธิการเย็น สุนทรวงษ์ มรณภาพ ปี พ.ศ. ๒๔๗๘

๓.ท่านพระครูวิหารกิจจานุการ (ปาน) โสนันโท รับตำแหน่งเจ้าอาวาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ มีโอกาสได้เป็นเจ้าอาวาสได้เพียง ๒ ปี ก็มรณภาพลง เมื่อวันที่ ๒๖ ก.ค.๒๔๘๑

๔.พระอธิการเล็ก เกสโร

๕.พระอธิการเจิม เกสโร

๖.พระมหาวีระ ถาวโร (ถาชีสิงดำ)

๗.พระอาจารย์อ่ำไพ อุปเสโน

๘.พระครูวิหารกิจจานุยุต (อุไร กิตติสาร) ได้รับการอาราธนามาเป็นเจ้าอาวาส ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๓ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563)

ทุกปีวัดบางนมโคจัดกิจกรรมยิ่งใหญ่ พิธีสักการะรำลึกพระเดชพระคุณหลวงพ่อบานทุกวันที่ 26 กรกฎาคม สักการะหลวงพ่อบานได้ทุกวันเวลา 08.00-16.30 น.

ภาพปูนียวัตถุและสิ่งก่อสร้างที่งดงาม ภายในวัดบางนมโค อยุรยา

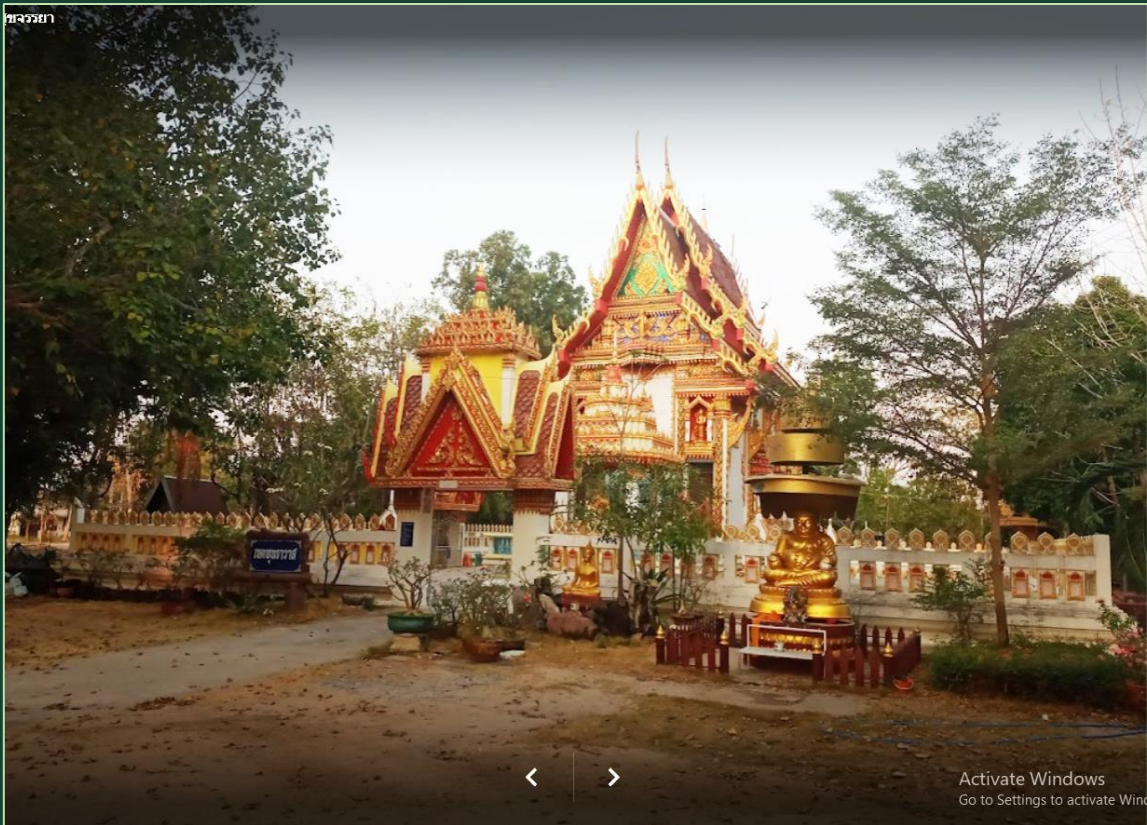

มณฑปหลวงพ่อปาน
(โสนันโท)
สร้าง พ.ศ. ๒๔๘๒

พระพุทธรูปปางสมาธิ

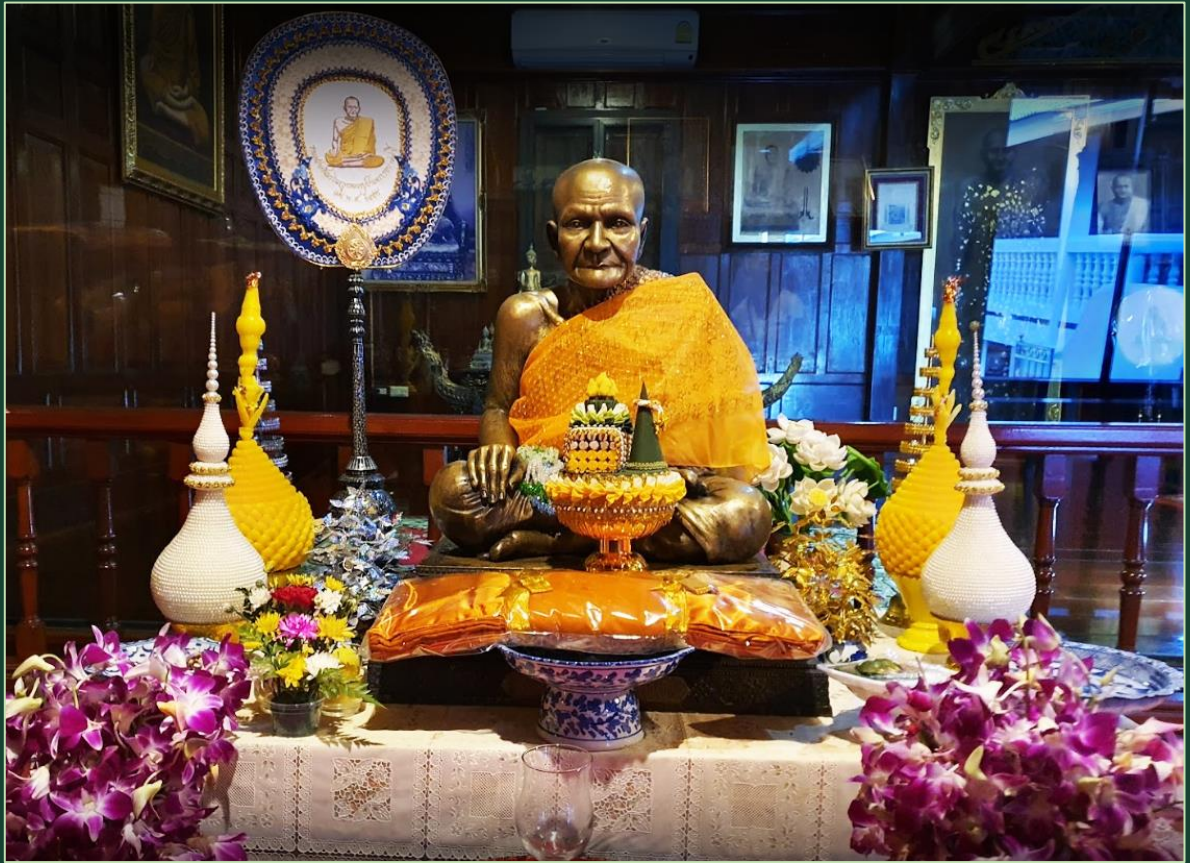

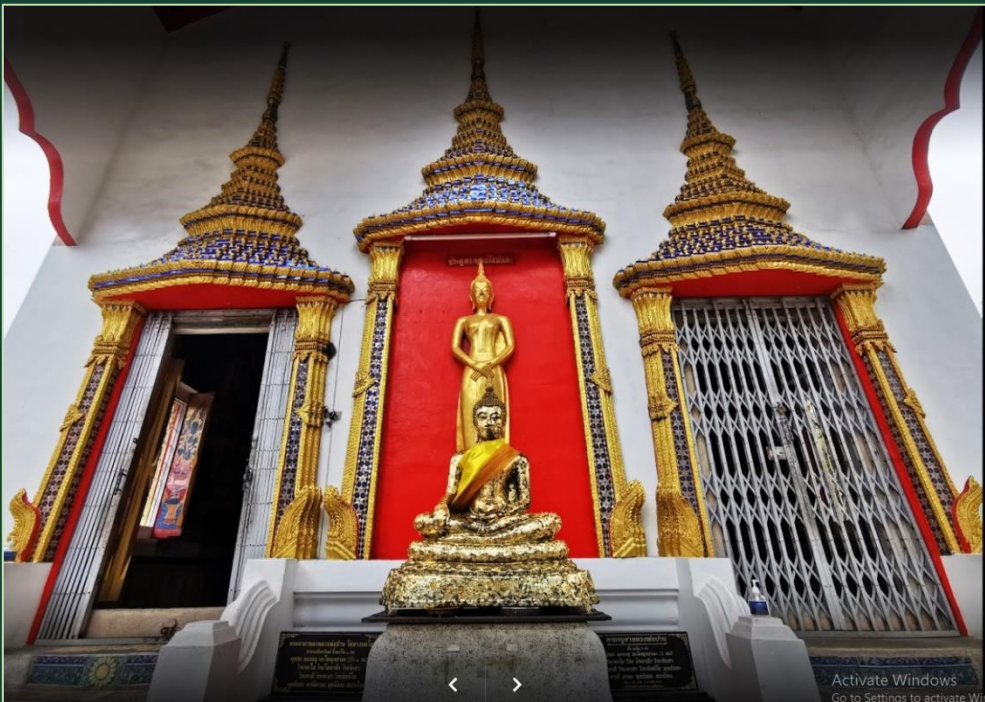

nut Krisakomthantat

Activate Windows
Go to Settings to activate Win

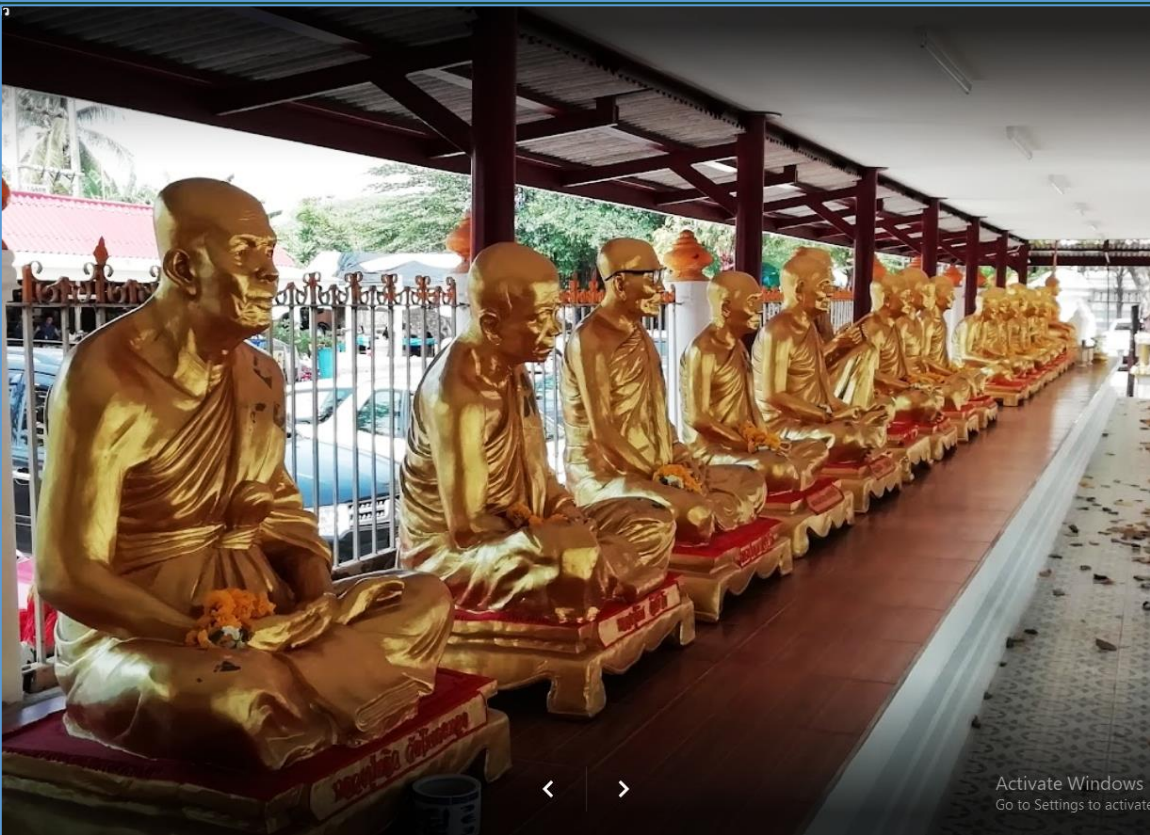

phengjam

Activate Window

Activate Windows
Go to Settings to activate

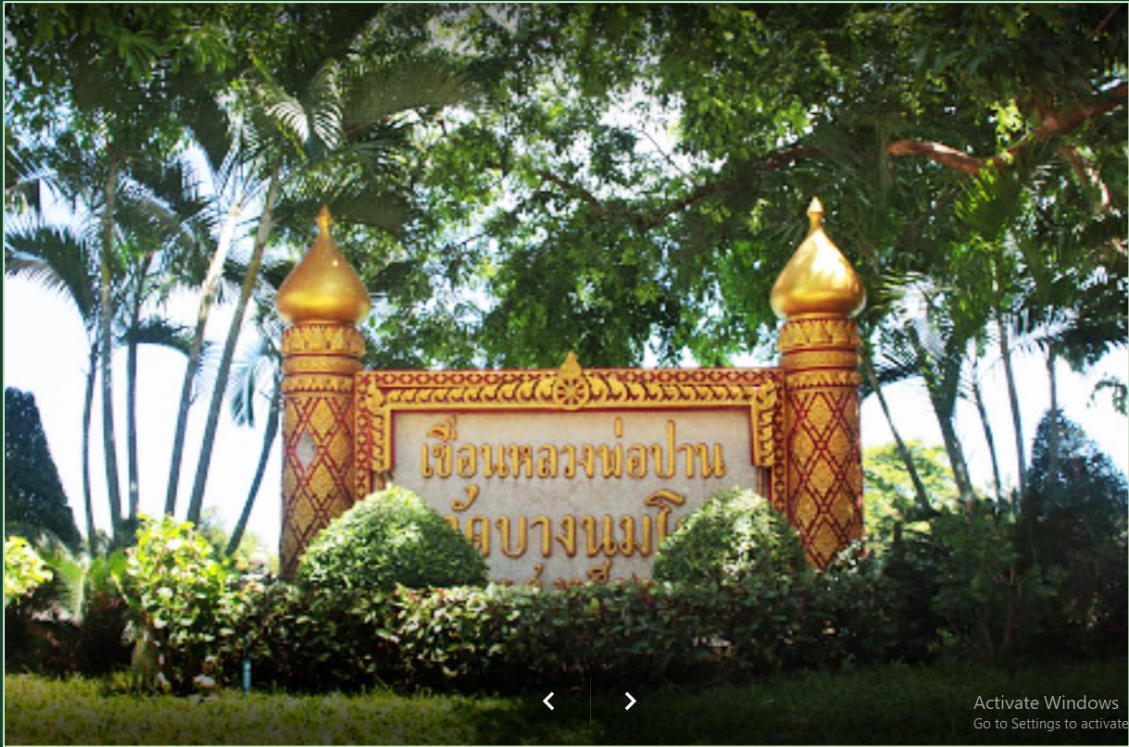

Activate Windows
Go to Settings to activate

Activate Windows
Go to Settings to activate

ที่มา : ศูนย์พุทธศรัทธา, <http://buddhasattha.com/> , ประวัติหลวงพ่อบาน
วัดบางนมโค, โพสต์ 12 กรกฎาคม 2553.

Dhammathai, <http://www.dhammathai.org/> ,พระราชพรหมยาน (วีระ ถาวโร).
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
<http://rlocal.kru.ac.th/> , หลวงพ่อนิยม วัดน้อย.

Anyflip, <http://anyflip.com/lmbpw/bgfg> , ประวัติหลวงพ่อบาน วัดบางนมโค.

Arjanram, <http://www.arjanram.com/> , พระหลวงพ่อบาน วัดบางนมโค.

เทศบาลเมืองเสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, <https://www.muangsen.go.th/> ,
วัดบางนมโค.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.), <https://thai.tourismthailand.org/> ,
วัดบางนมโค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา .

Faiththaistory, <https://www.faiththaistory.com/> , วัดบางนมโค
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, <https://go.ayutthaya.go.th/> , หลวงพ่อบาน
วัดบางนมโค, โพสต์ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564.

Google, www.google.com/maps/ , ภาพวัดบางนมโค จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

amuletheritage.com